

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis stroomt

Organisatie

Samen w

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Waterpanels Limburg

Water
in
Limburg

November 2015

Waardevol groeien

De Limburgse visie
op samenwerken
in de waterketen

November 2015

Waardevol groeien

De Limburgse visie
op samenwerken
in de waterketen

Wij, de Limburgse partners in de waterketen, zetten ons met en voor onze burgers en bedrijven in voor het betaalbaar en duurzaam invullen van het waterbeheer en de drinkwatervoorziening.

Met deze gezamenlijke visie geven wij richting aan de gewenste ontwikkeling. Het vormt een volgende stap in de waardevolle samenwerking die de afgelopen jaren is opgebouwd en waar we trots op zijn.

Waterpanels Limburg is een samenwerkingsverband van

33 Limburgse gemeenten, Waterleiding Maatschappij Limburg (WML), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL), Waterschap Peel en Maasvallei en Waterschap Roer en Overmaas en de Provincie Limburg

November 2015

Waardevol groeien

De Limburgse visie
op samenwerken
in de waterketen

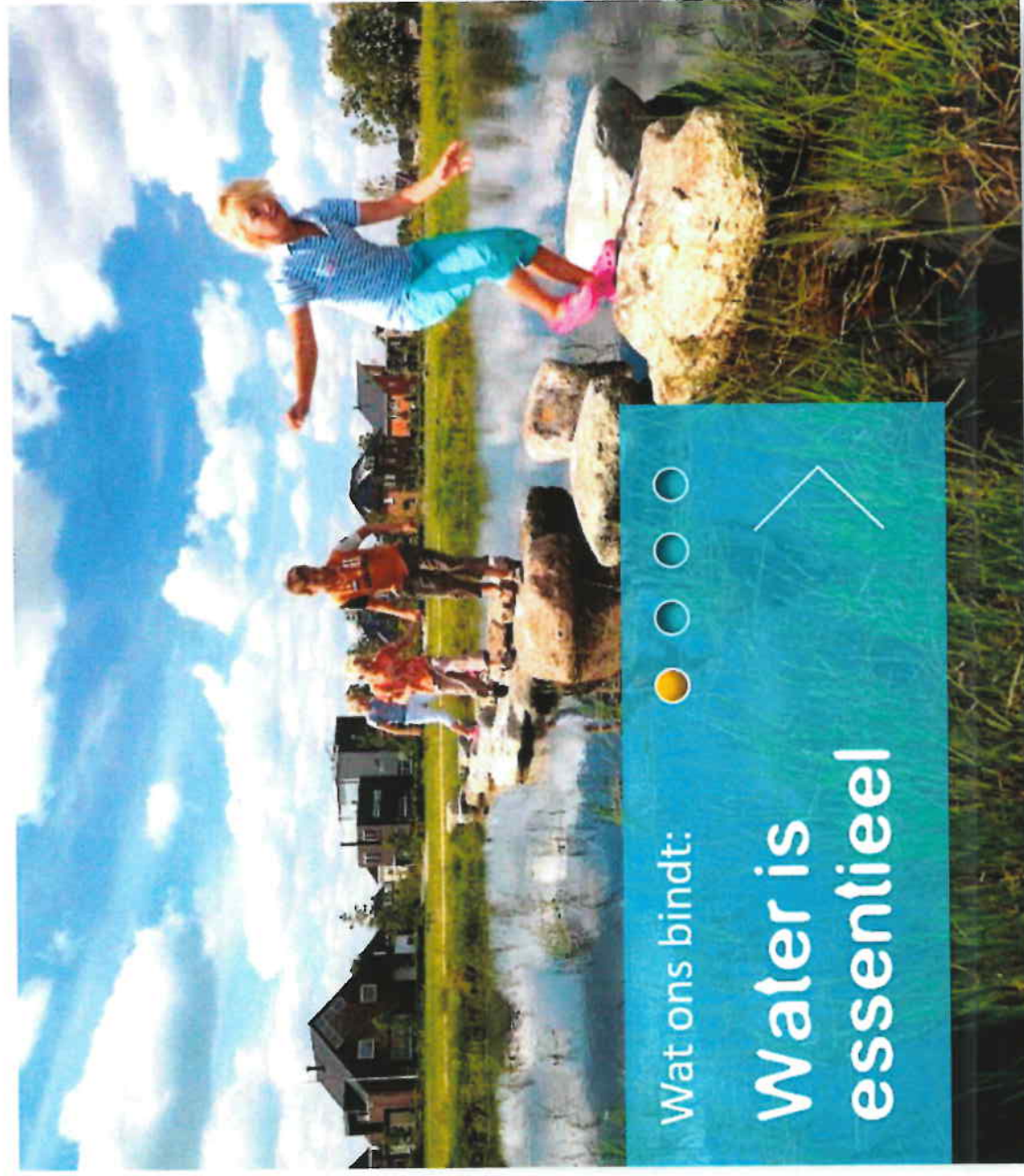

In deze visie beschrijven wij eerst wat wij met elkaar willen bereiken (Water, wat ons bindt). Vervolgens benoemen we wat nodig is om dat te realiseren (Kwaliteit, kenniis stroomt) en hoe we dat gaan organiseren (Organiseren, samen vormgeven). Tenslotte schetsen we hoe we stapsgewijs onze ambities waar willen maken (Groeien, haalbare stappen). We sluiten af met onze visie op hoofdlijnen.

Waterpanels Limburg is een samenwerkingsverband van

33 Limburgse gemeenten, Waterleiding Maatschappij Limburg (WML), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL), Waterschap Peel en Maasvallei en Waterschap Roer en Overmaas en de Provincie Limburg

Water is essentieel.

We zorgen er goed voor,
nu en in de toekomst.
Ook onze kinderen moeten
kunnen beschikken over voldoende
(niet teveel, niet te weinig) gezond
en schoon water.

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Klein is niet groot

Organiseren

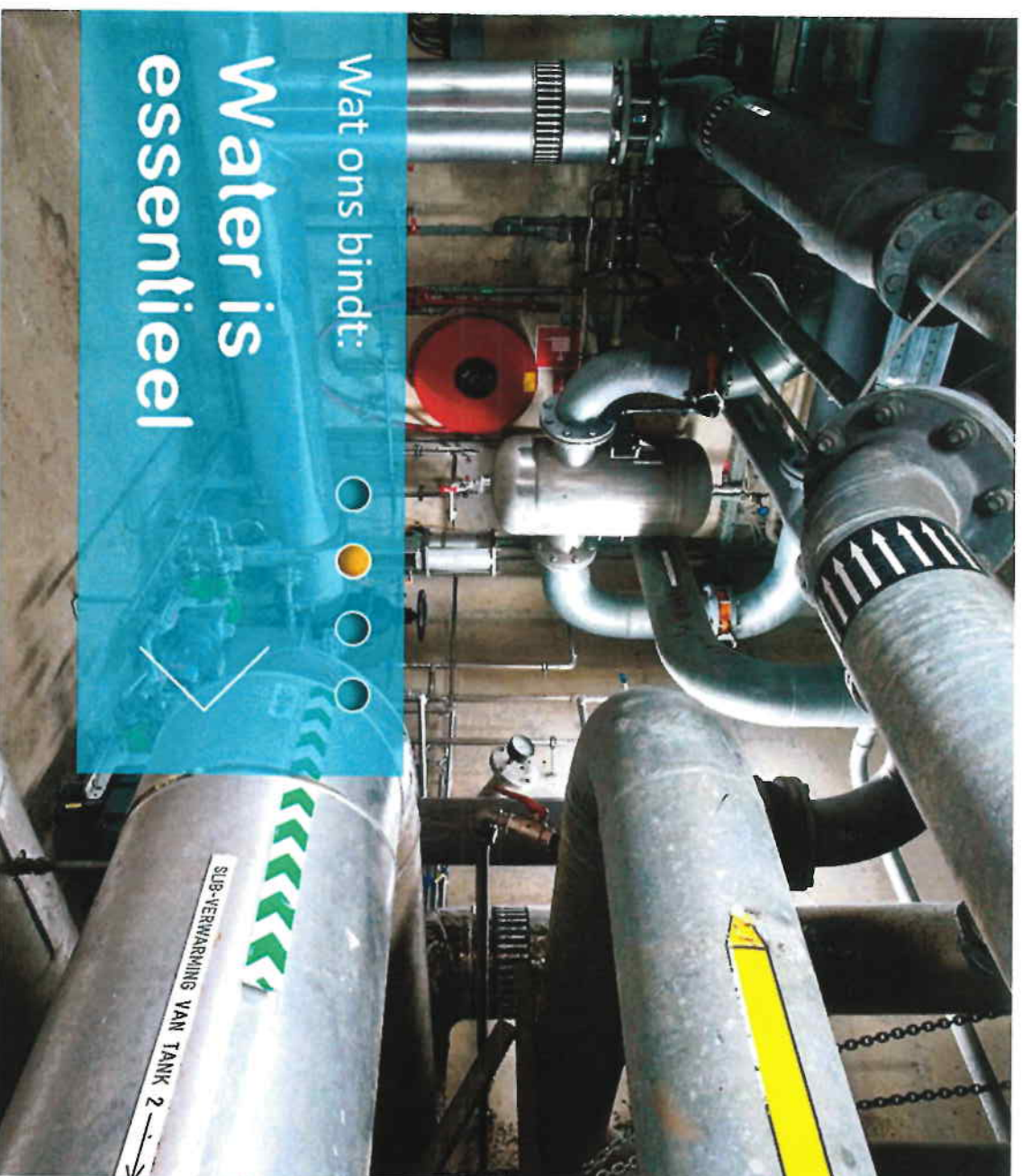
Samen is volgeren

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Wilde werelds klimaat

Wat ons bindt:

Water is
essentieel

We denken van wieg tot wieg.

Afvalwater bevat energie, grondstoffen en
bruikbaar water, dat we terugwinnen en een
nieuwe bestemming geven.

Zo kan het gezuiverde water dienen als proces- of
tuinbouwwater. En we beschermen ons grond- en
oppervlaktewater: stoffen die er niet in komen
hoeven we er niet uit te halen.

Water is
grenzeloos

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

We gaan veilig met afvalwater om.

Riolering en afvalwaterzuivering hebben de volksgezondheid enorm verbeterd.

Maar hygiënische betrouwbaarheid is niet vanzelfsprekend en zullen we daarom altijd aandacht aan blijven geven.

Wat ons bindt:

Water is
essentieel

Water is
grenzelooß

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis, ervaring

Organiseren

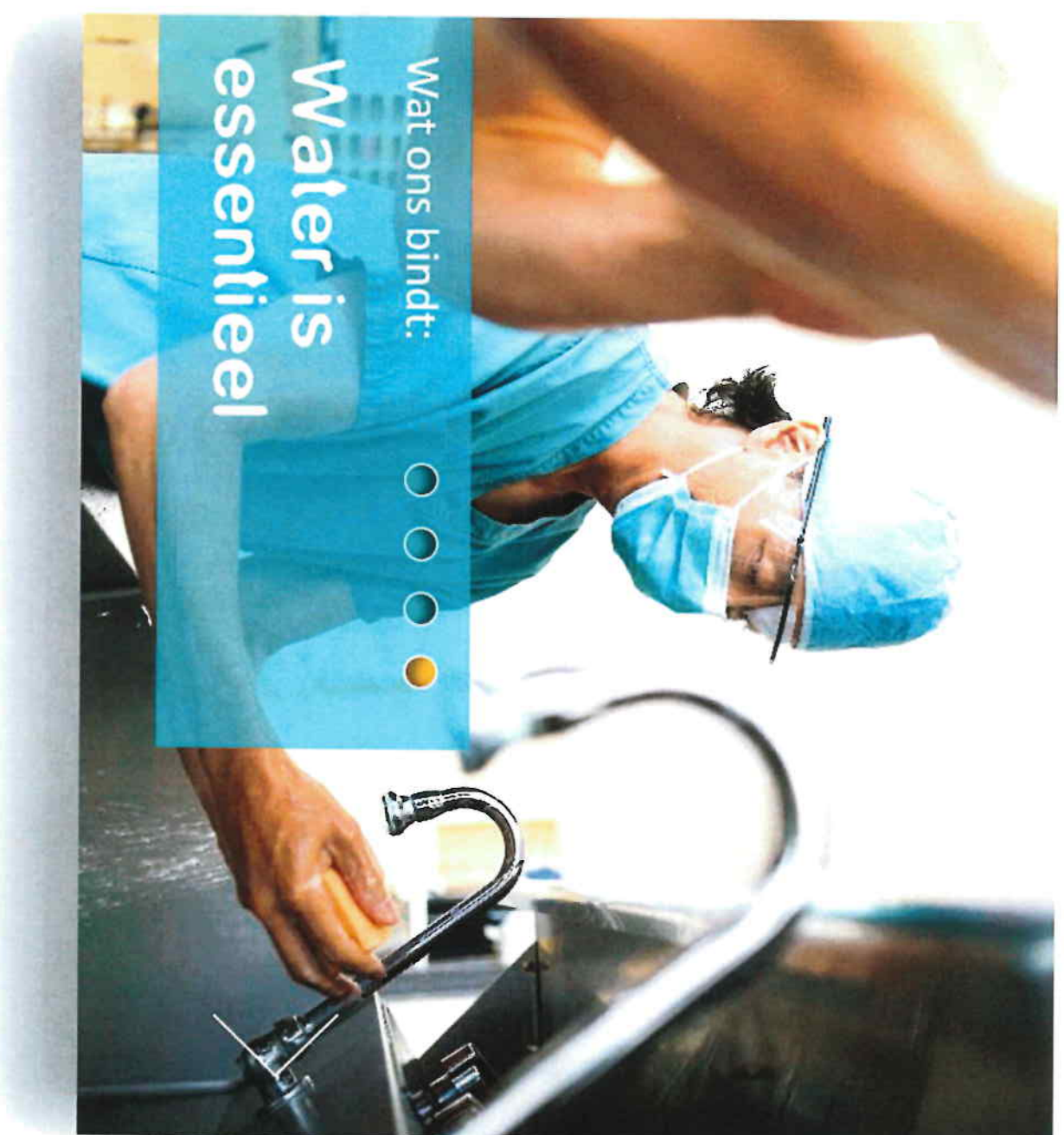
Samenwerkingen

Groeien

Haak de stappen

Visie

Waste, water, klimaat

Wat ons bindt:

Water is
essentieel

Voorkómen is beter.

We kiezen waar mogelijk voor een
brongerichte aanpak,
bijvoorbeeld door afvalwater van
ziekenhuizen apart te verwerken of
geneesmiddelen goed afbreekbaar
te maken.

Water's
grenzeloos

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis stroomt

Organiseren

Samen vormgeven

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Waterpanels omring

Water is
essentieel

Wat ons bindt:

Water is
grenzeloos

Water is grenzeloos.

Water weet niet wat gemeenten, waterschappen, provincies of landen zijn. Het vormt zich niet naar bestuursgrenzen. We kijken over onze eigen grenzen heen om watervraagstukken op te lossen.

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis stroom

Organiseren

Samen vormgeven

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Water van de Limburg

We zoeken partners.

Voor het aanpakken van
watervraagstukken werken we samen
met bedrijven en kennisinstellingen.
En natuurlijk betrekken we
onze inwoners hierbij.

Water is
essentieel

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis stroomt

Organiseren

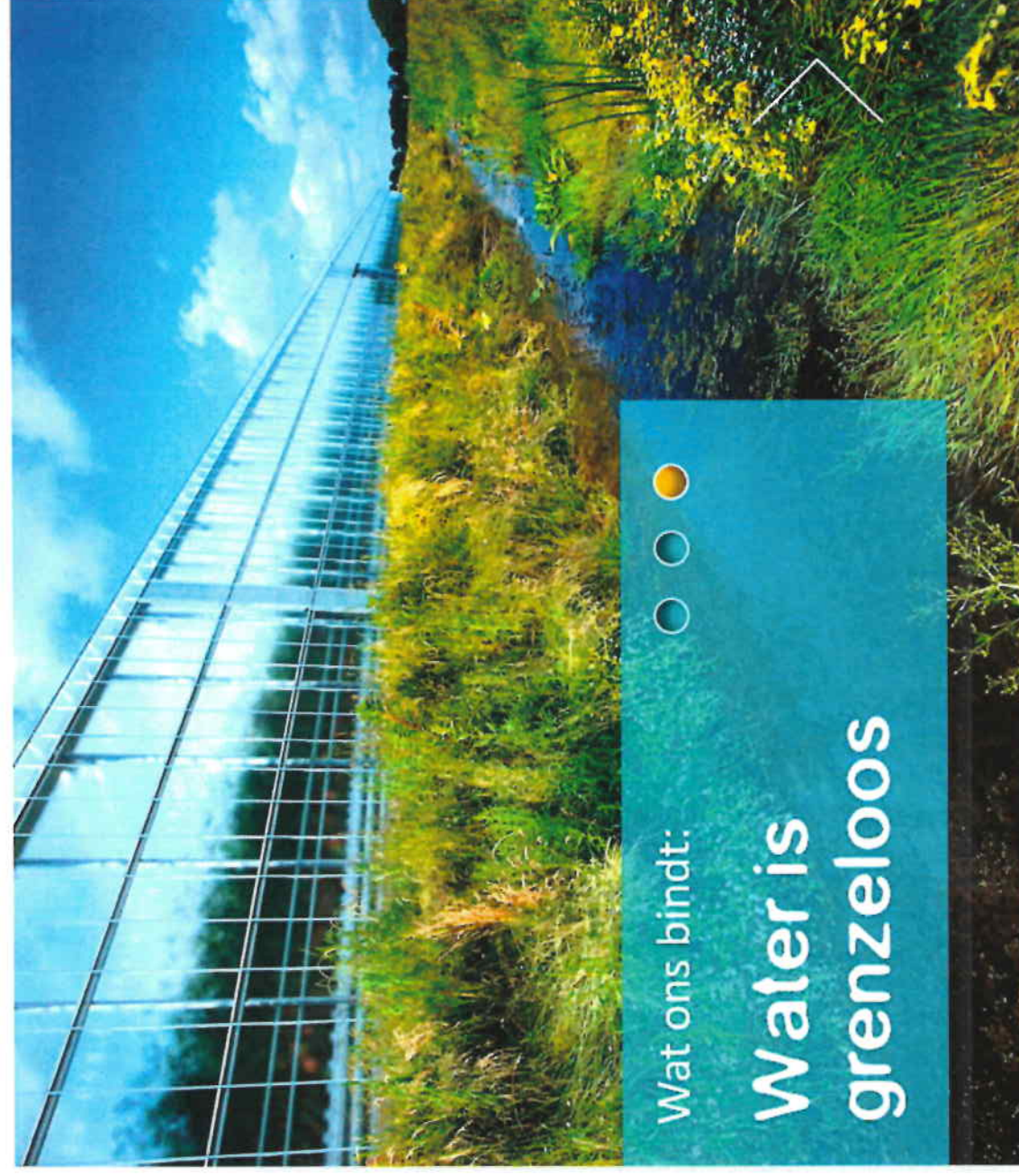
Samen vormgeven

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Waterpanel Limburg

Water is
essentieel

Wat ons bindt:

Water is
grenzeloos

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Wij innoveren.

We onderzoeken nieuwe concepten, zoals het lokaal zuiveren van afvalwater en anders omgaan met regenwater. Rollen kunnen hierdoor veranderen. Bij vergaand lokaal zuiveren kan men eigen verantwoordelijkheid nemen voor een goede verwerking.

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

Wat ons bindt

Kennis strooimt

Samen + de omgeving

Haalbare stadien

Water en de omgeving

Water is mooi.

We groeien er mee op.

Open water is functioneel, maar draagt tegelijk ook bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Wat ons bindt:
☒ ☐ ☐ ☐
Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis stroomt

Organiseren

Samen vormgeving

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Waterpanels Limburg

Water stuurt.

Bij stads- en gebiedsontwikkeling zien we er op toe dat water als sturend thema wordt meegenomen in de planvorming: 'wat kan waar?'. We wentelen problemen niet af.

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Wat ons bindt:

Water in de
omgeving

Water blijft
betaalbaar

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

Wat ons bindt

Kennis & Opgang

Levenswijze & Houding

Haalbare stappen

Waarom is dit nodig

Water doen we samen.

We informeren en gaan in gesprek met burgers over de eigen rol bij het verwerken van regenwater, het voorkomen van (grond)waterproblemen en het verstandig omgaan met drinkwater. We reiken praktische handvatten aan om de eigen rol in te kunnen vullen.

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Wat ons bindt:
☐ ☐ ☐ ☒
**Water in de
omgeving**

Water blijft
betaalbaar

We spelen slim in op klimaatverandering.

Er komt zwaardere regenval én meer droogte.

We richten de openbare ruimte zo in dat het regenwater daar naar toe stroomt, waar het de minste schade of overlast veroorzaakt en droogte helpt voorkomen. Dat voorkomt dure investeringen in ondergrondse infrastructuur.

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Water in de
omgeving

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groelen

Visie

Wat ons bindt

Keuring stroom

Samenwerking met

Haalbare stappen

Watergaten's Limburg

We gaan afvalwater en regenwater geleidelijk scheiden.

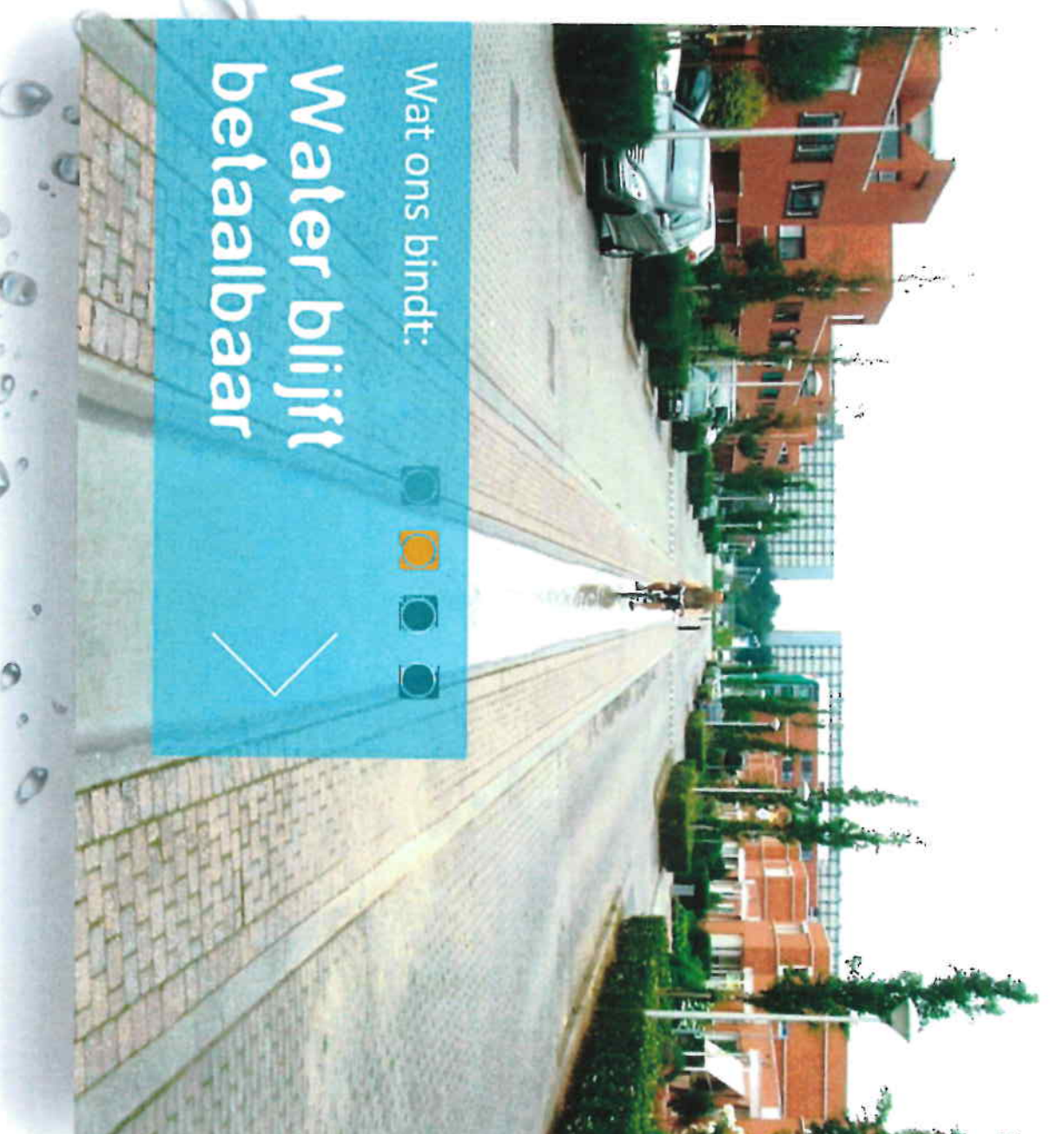
Door regenwater af te koppelen van de riolering zorgen we er voor dat er tijdens hevige regenval minder afvalwater op straat of in open water terecht komt. Het afkoppelen pakken we slim aan door aan te sluiten bij wijkrenovatie of door gelijk ook wateroverlast op te lossen. Daar is wel tijd voor nodig. Die tijd nemen we ook.

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Water in de
omgeving

Wat ons bindt:
**Water blijft
betaalbaar**

We stellen reële ambities.

We stemmen onze ambities af op de functie van het water:

- drinkwater, productiewater,
- landbouwwater, recreatiewater,
- natuurwater, afvalwater, grondwater,
- regenwater, stadswater ...

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Water in de
omgeving

Wat ons bindt:

Water blijft
betaalbaar

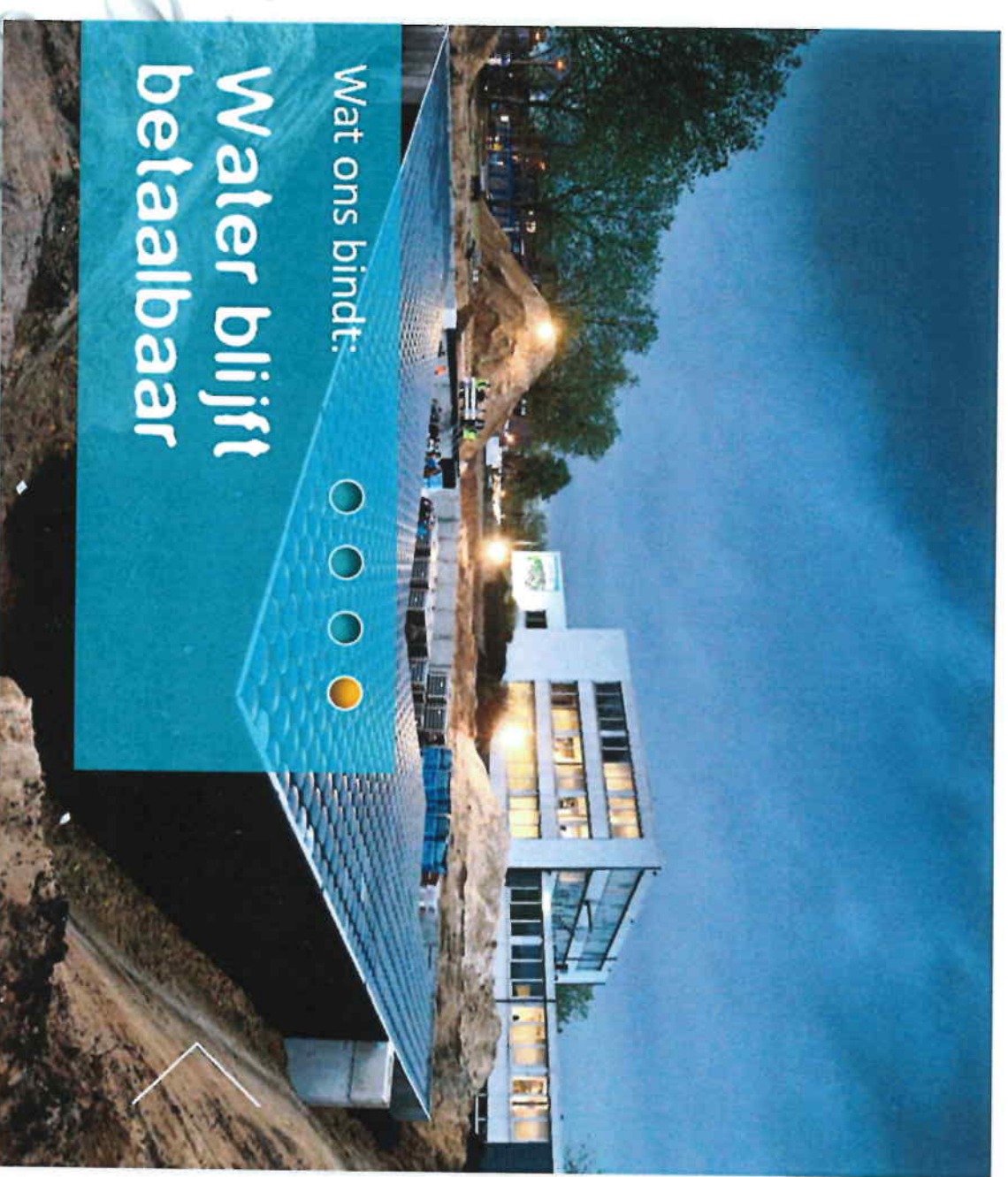
Wij richten ons op de reductie van de maatschappelijke kosten.

We beschouwen daarbij het geheel van drinkwatervoorziening, inzameling en zuivering van stedelijk afvalwater, omgaan met regenwater en de aanhaakpunten tussen waterketen en watersysteem. We investeren daar waar dat het meest effectief is.

Water is
essentieel

Water is
grenzeloos

Water in de
omgeving

Kwaliteit:

Kennis laten
stromenHet technisch
fundament**De visie realiseren is mensenwerk.**

We hebben daarvoor bevologen mensen nodig met de juiste kennis en vaardigheden.

Nieuwe vraagstukken vragen om een forse kennisontwikkeling.

We zullen die kennis ontwikkelen, ontsluiten en toepassen. Op die manier kunnen we thema's als 'van wieg tot wieg', 'klimaatbestendigheid' en 'doelmatigheid' aan.

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

My GONG Lijnuit

Kennis stroomt

Samen naar mogelijkheden

Haalbare stappen

Waterpanels Linnburg

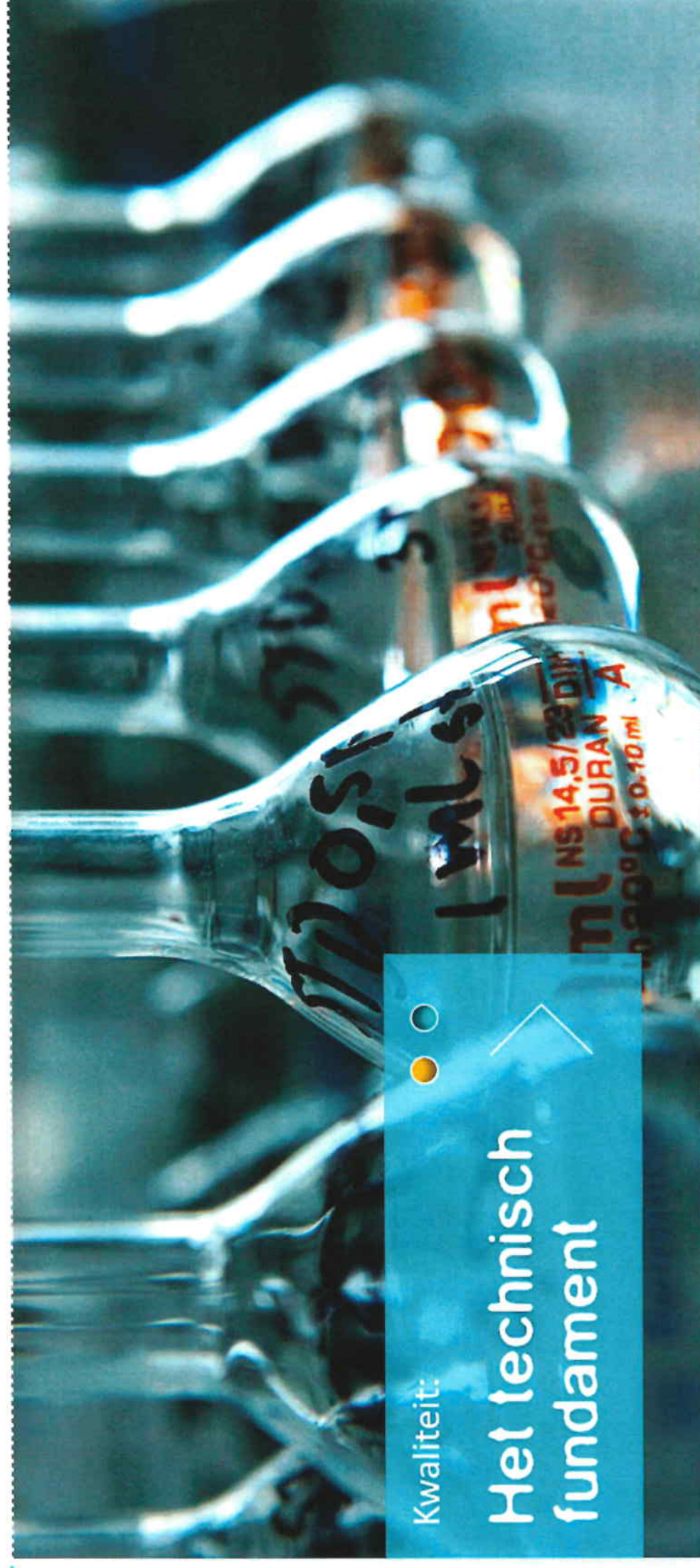
Het technisch
fundament

We gaan steeds integraler werken.

We verbinden afvalwaterbeheer met andere beleidsterreinen, zoals duurzaamheid en stadsontwikkeling, en werken samen met burgers, bedrijven en kennisinstellingen. We ontwikkelen de samenwerkingsvaardigheden die hiervoor nodig zijn.

We stellen gezamenlijk plannen op. Daarin streven we naar harmonisatie van visie en uitgangspunten binnen een regio, zuiveringskring of stroomgebied en stemmen ook onze investeringsprogramma's op elkaar af. We kijken hierbij breed naar het totale gebruik van de boven- en ondergrondse ruimte, de totale infrastructuur en het totale watersysteem en benutten daarbij de kennis van de partners

Kennis laten
stromen

We zorgen dat de basis op orde is.

We weten welke voorzieningen we hebben en door metingen hebben we inzicht in het functioneren van het afvalwatersysteem. Modellen helpen ons het systeem beter te begrijpen.

We maken een omslag.

Van budget gestuurd beheer naar objectgericht beheer; van inspanningsgericht naar resultaatgericht; en van het hebben van voorzieningen naar het functioneren van de voorzieningen.

Water

Wat C het bouwt

Kwaliteit

Kennis stroomt

Organiseren

Samen aanpakken

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Waterpartij Limburg

Kennis laten
stromen

Kwaliteit:

Hel technisch
fundament

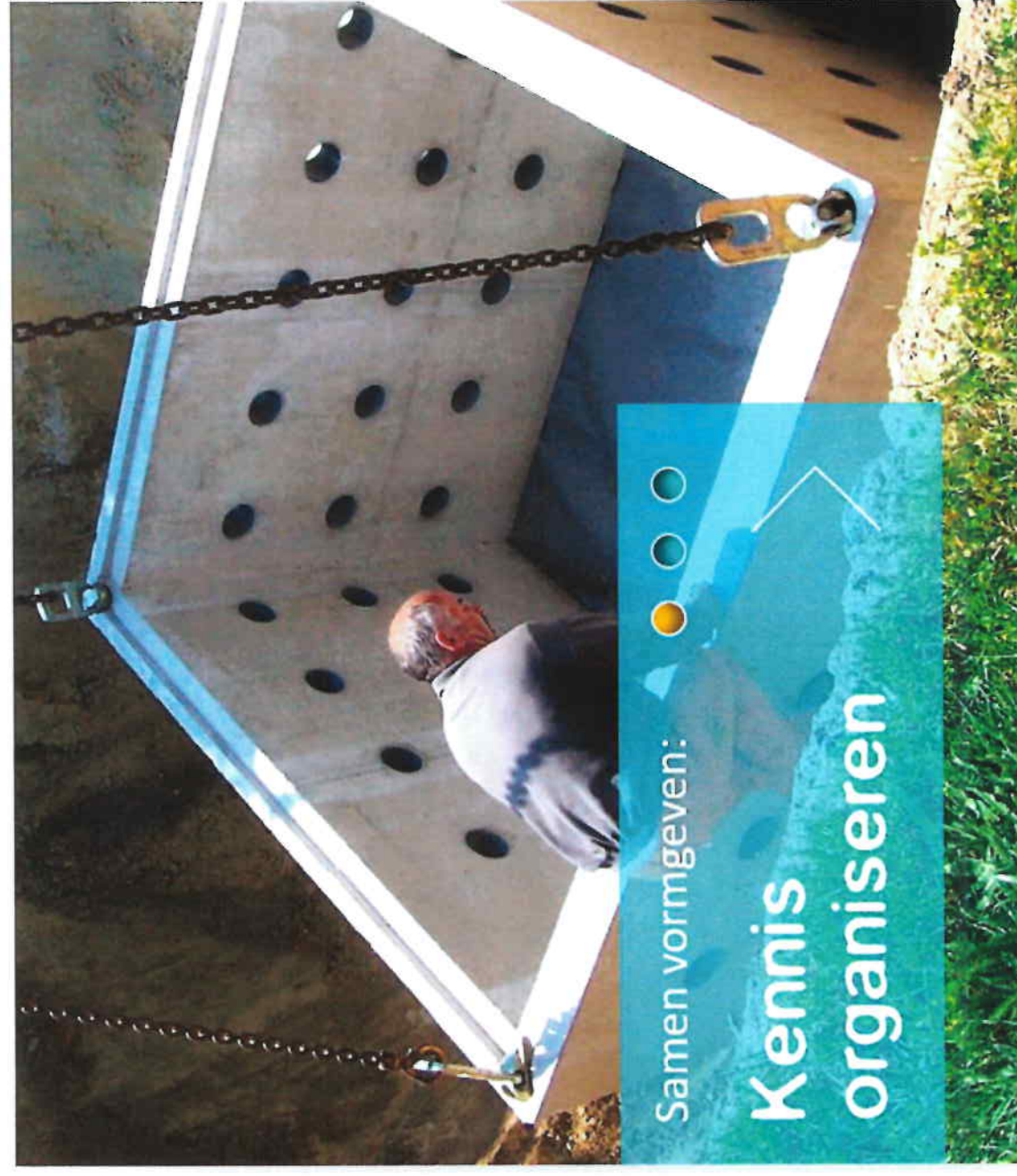
We versterken het denken in risico's.

Bij kleine effecten kunnen hoge faalkansen worden toegelaten en omgekeerd.

Door risico's bewust mee te wegen, nemen investeringen en beheerkosten naar verwachting af.

We denken in termen van levenscycluskosten.

Bij investeringsbeslissingen kijken we niet alleen naar de investeringskosten maar ook naar de beheerkosten.

We maken specialisatie mogelijk.

Door de specialisatie kunnen we onze kennis op de verschillende onderdelen van het afvalwaterbeheer verdiepen. Met die kennis kunnen we kosteneffectieve beslissingen nemen rond investeringen en beheertaken. Generalisten zien er op toe dat de samenhang tussen disciplines behouden blijft.

Bundelen
van taken

Bestuurlijk
uitgangspunt

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

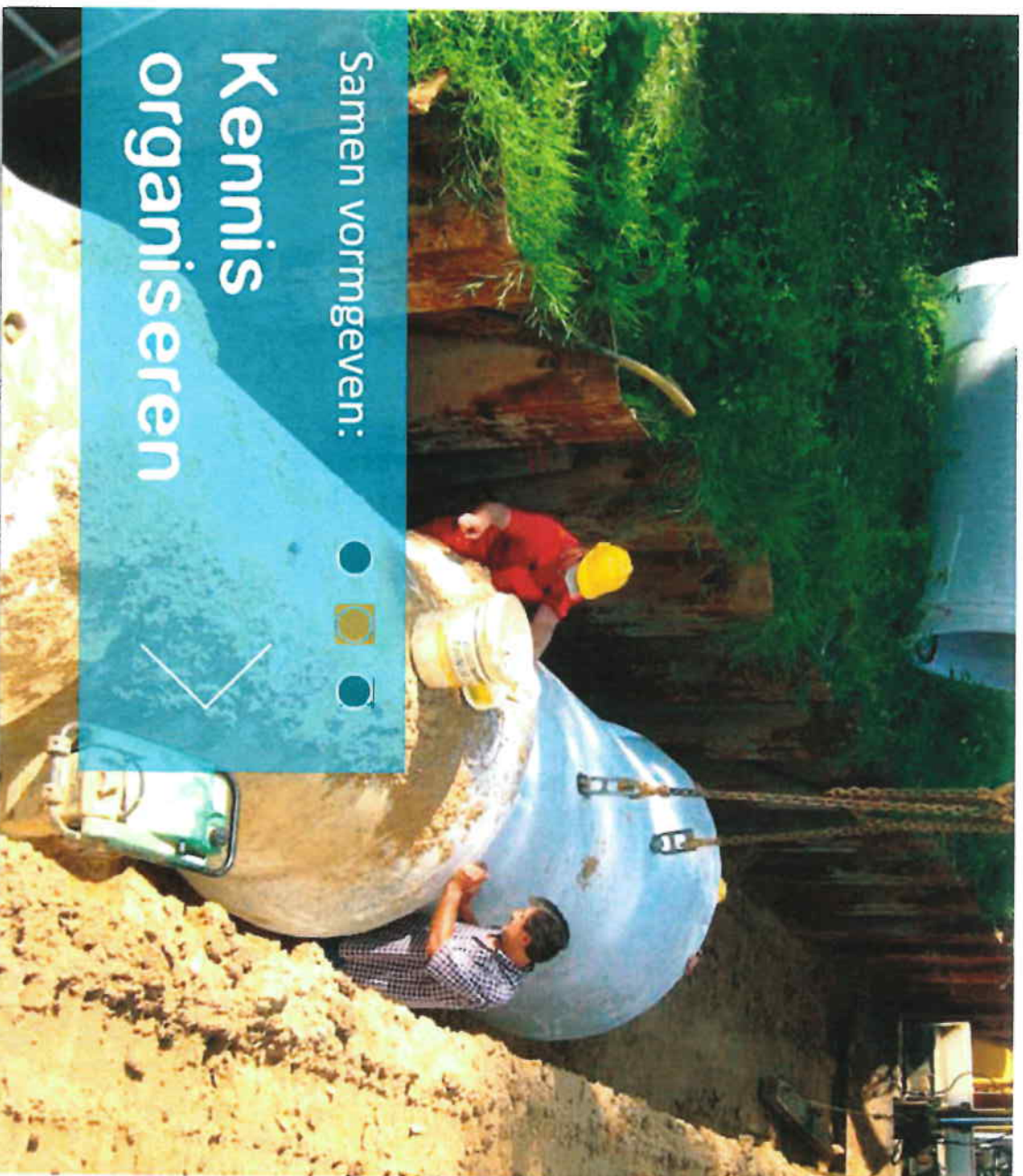
Arbiters Unijt

Kennis stroomt

Samen vormgeven

Haalbare stappen

Wilde paais Limburg

We verminderen de kwetsbaarheid van het rioleringsbeheer.

Het functioneren van de riolering en de kwaliteit van de rioleringszorg mag niet afhankelijk zijn van individuen.

Bundelen
van taken

Bestuurlijk
uitgangspunt

De schaarste aan technisch personeel neemt toe.

We werken samen zodat niet iedere waterpartner elk onderdeel van het beheer zelf hoeft uit te voeren; zo maken we effectief gebruik van beschikbare capaciteit en kennis. En tegelijk stimuleren we waterprogramma's op scholen: werken in de watersector is leuk en betekenisvol.

Samen vormgeven:

Kennis
organiseren

Bundelen
van taken

Bestuurlijk
uitgangspunt

Water

Wat ons bindt

Kwaliteit

Kennis stroomt

Organiseren

Samen vormgeven

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Waterpanels Limburg

Kennis
organiseren

Samen vormgeven:

**Bundelen
van taken**

Bestuurlijk
uitgangspunt

**Als het bundelen van taken
meerwaarde heeft, dan doen
we dat.** Dat zal vooral gelden voor
niet locatie gebonden taken
zoals databeheer, meten, monitoren
en rekenen. Het vraagt eerst om
harmonisatie van werkwijzen.

Water

Waterloop Lijn II

Kwaliteit

Kennis structuur

Organiseren

Samen vormgeven

Groeien

Haalbare stappen

Visie

Wijze van de Lijnburg

Kennis
organiseren

Bestuurlijk
uitgangspunt

Kennis bundelen. Voor meer locatie gebonden activiteiten, zoals planvorming en het voorbereiden van investeringswerken, is samenwerken in termen van kennisgroepen een goede optie. Deze samenwerking is een voorwaarde om ook deze aspecten van het afvalwaterbeheer verder te kunnen ontwikkelen.

Transparant en effectief aansturen.

Bij het bundelen van uitvoeringstaken is de centrale vraag hoe we de uitvoering aansturen. We leren van ervaringen uit andere beleidsterreinen.

Groot mag niet leiden tot log.

Kennis
organiseren

Bundelen
van taken

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

Algemeen belang

Kennis, structuur

Samen vormgeven

Maakbare stappen

Waterpartij Limburg

Verantwoordelijkheid hebben en houden.

In de aansturing moeten de gemeenteraad, het algemeen bestuur van het waterschap en de aandeelhouders van het drinkwaterbedrijf hun bestuurlijke rol kunnen invullen.

Kennis organiseren

Bundelen van taken

Partijen blijven ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor:

Het vaststellen van beleid en investeringsprogramma's.

Het maken van integrale afwegingen tussen inrichting en beheer van de openbare ruimte, wegen en riolering (gemeenten) en tussen waterketen en watersysteem (waterschap) en rond de drinkwaterinfrastructuur (drinkwaterbedrijf).

Het vaststellen van de hoogte van heffingen c.q. tarieven.

We kijken over grenzen heen.

Het maatschappelijk belang staat centraal, niet de eigen autonomie. Als het zinvol is om af te stemmen, dan stemmen we af. Als het zinvol is om los te laten, dan laten we los.

Deze visie vormt daarbij de leidraad

Kennis
organiseren

Bundelen
van taken

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

Als organisatie

Als menselijke

Als team of organisatie

Haalbare stappen

Waarom? Wat? Wanneer?

De veranderingen in het waterbeheer komen tot stand volgens een groeimodel. We bouwen voort op wat we hebben en kiezen voor haalbare ontwikkelstappen. Elke stap op zich dient een verbetering en draagt bij aan het invullen van de visie.

We respecteren verschillen in Ausgangssituation en keuzes van individuele partijen. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan in intensiteit, tempo en vorm waarin het gezamenlijk beheer per partij invulling krijgt.

We zetten ons in voor optimalisatie in de totale waterketen. We verwachten de grootste doelmatigheidswinst door samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen gemeente en waterschap. En we zoeken actief naar kansen richting waterketen of watersysteem.

We zijn transparant en consistent in het handelen. De Limburgse waterpartners informeren elkaar over nieuwe initiatieven tot verdergaande samenwerking en vragen of ook anderen willen meedenken of meedoen.

Water

Kwaliteit

Organiseren

Groeien

Visie

W. en G. in beeld

Kennis strooien

Samen vergen

Haalbare stappen

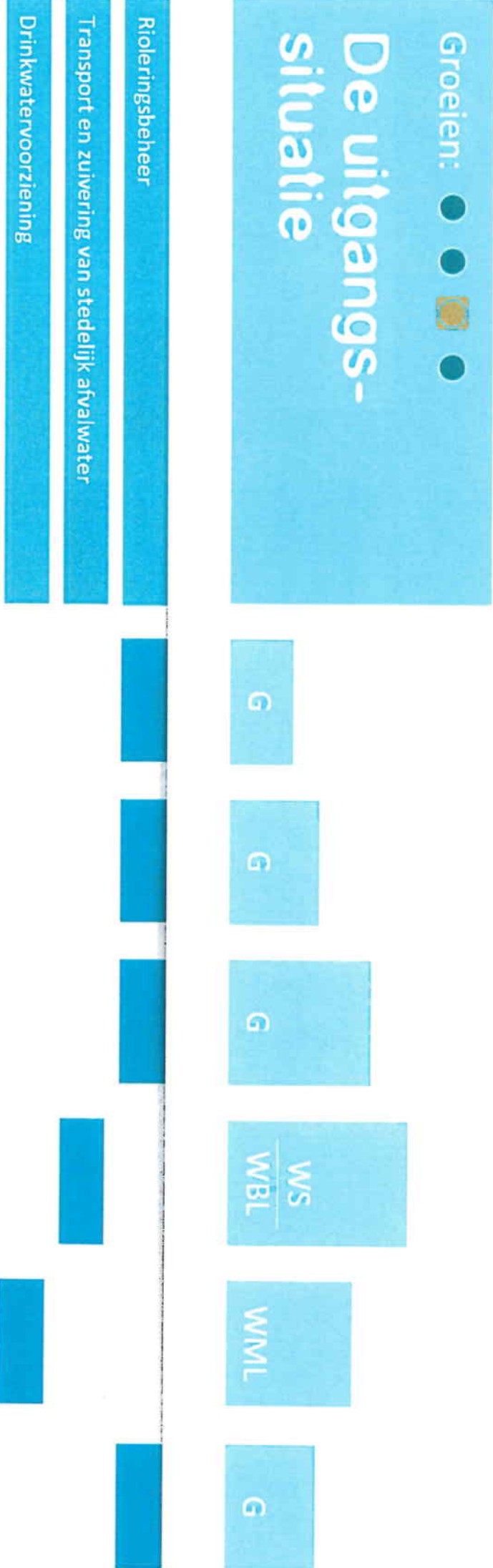
Waterpanels Limburg

De ontwikkeling in beeld .....

Gemeenten (klein, middelgroot, groot) verzorgen het rioleringsbeheer.

Het waterschap en WBL verzorgen het transport en de zuivering van stedelijk afvalwater.

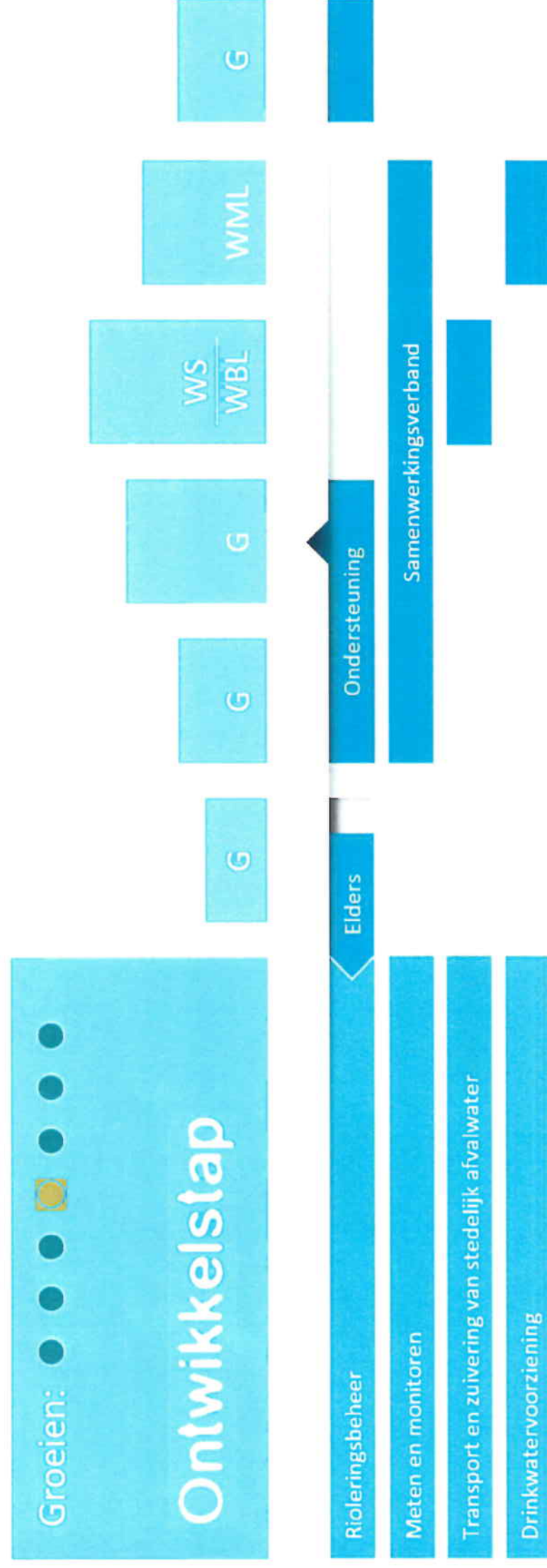
WML zorgt voor het drinkwater.

De ontwikkeling in beeld

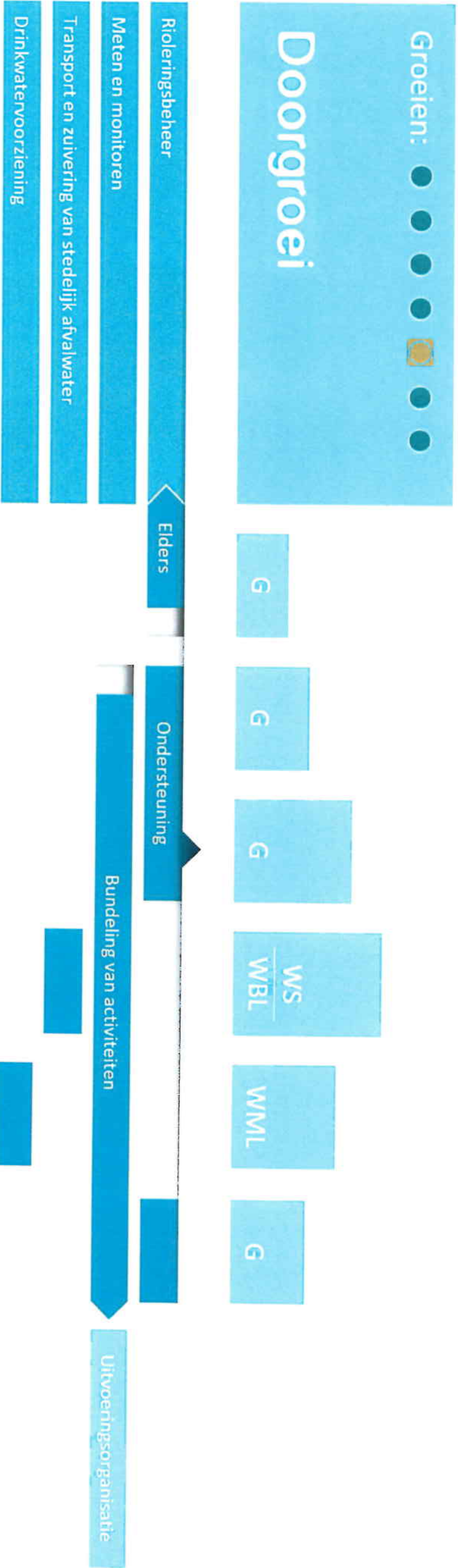
In verschillende combinaties en vormen wordt samengewerkt.

Zo kan een grote gemeente het rioleringsbeheer voor een kleinere gemeente verzorgen en bijvoorbeeld voor het onderdeel 'meten en monitoren' deelnemen aan een samenwerkingsverband. Een andere gemeente kan zijn gehele rioleringsbeheer elders onderbrengen.

De ontwikkeling in beeld .....

Een initiatief dat klein begonnen is, bijvoorbeeld een aantal partijen dat ‘meet en monitort’, kan dermate ver doorgroeien dat het wenselijk is deze activiteiten te bundelen in een uitvoeringsorganisatie.

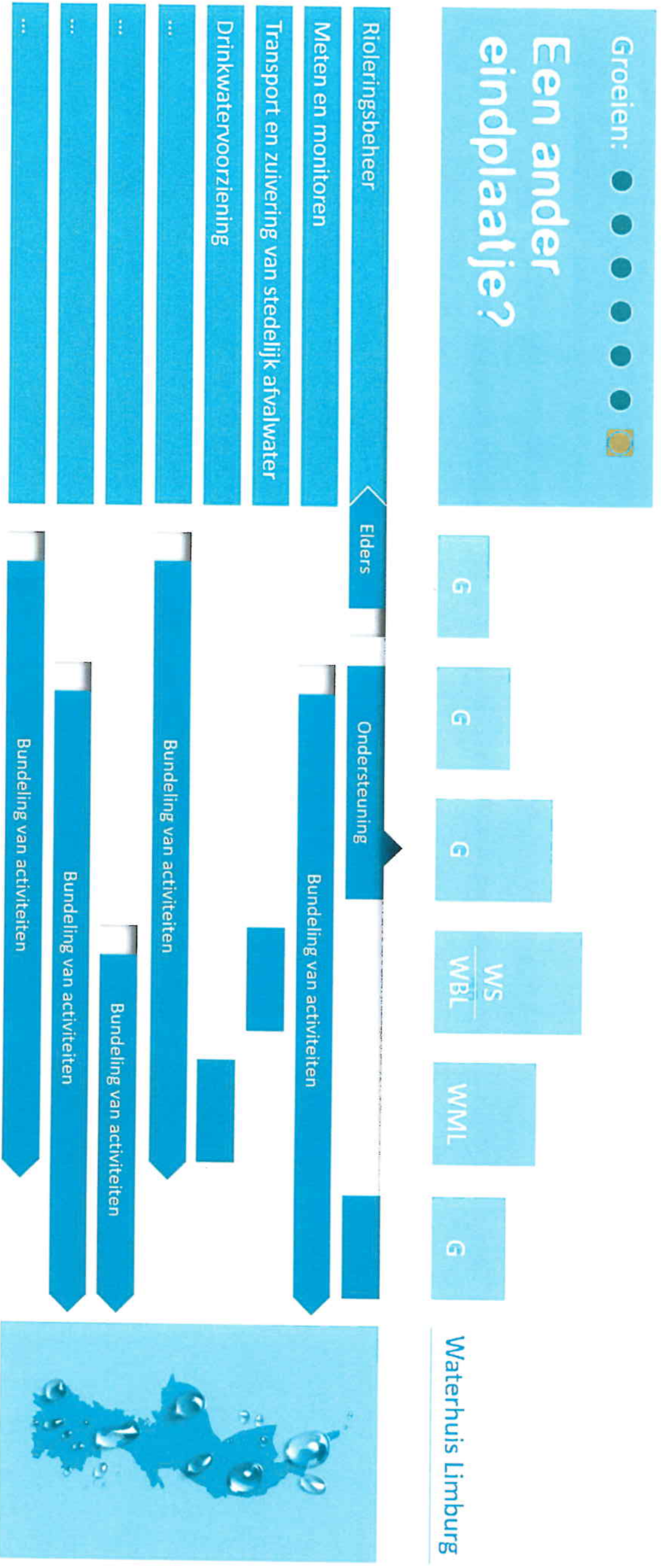

De ontwikkeling in beeld

De samenwerking kan ook doorgroeien tot een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie (het fysieke Waterhuis Limburg), waarbinnen op basis van een regio- of gebiedsbenadering recht gedaan wordt aan de optimale schaal van uitvoering.

De tijd en praktijk zal ons leren wat de beste aanpak is.

Onze visie kort samengevat:

Wij, de Limburgse partners in de waterketen:

Benutten de waarde van afvalwater

gaan duurzaam om met water in de leefomgeving en koesteren het drinkwater.

Leggen de relatie tussen waterketen, ruimtelijke inrichting en water-

systeem en zorgen samen voor een goede borging van waterkwaliteit- en waterkwantiteitaspecten in boven- en ondergrondse ruimtelijke plannen.

Ontwikkelen de benodigde kennis

en vaardigheden om het water-beheer verder te professionaliseren en doelmatig in te vullen.

Kiezen voor haalbare ontwikkel-

stappen met meerwaarde voor de betrokken deelnemers.

Gaan steeds meer gezamenlijk

beheren om de kwetsbaarheid te verminderen, specialisatie mogelijk te maken en de innovatiekracht te versterken.

Richten zich op het effectief

bundelen van kennis en

operationele capaciteit,

maar geven ruimte aan eigen afwegingen over deelname aan operationele samenwerking in uitvoeringsorganisaties

Blijven ieder voor zich

verantwoordelijk voor de eigen

zorgtaken, maar stellen gezamenlijk het maatschappelijk belang centraal.

Visiedocument getekend tijdens het Bestuurlijk Waterpanel op 19-11-2015

Gemeente Beek

Wethouder Hub Hodzelmans

Gemeente Beesel

Wethouder Jan Smolenaars

Gemeente Bergen

Wethouder Ben Buiting

Gemeente Brunssum

Wethouder Haico Offermans

Gemeente Echt-Susteren

Wethouder Jos Wackers

Gemeente Eijsden-Margraten

Wethouder Armand Opreij

Gemeente Gennep

Wethouder Jan Welles

Gemeente Gulpen-Wittem

Wethouder Piet Franssen

Gemeente Heerlen

Wethouder Nico Aarts

Visiedocument getekend tijdens het Bestuurlijk Waterpanel op 19-11-2015

Gemeente Horst aan de Maas

Wethouder Paul Driessen

Gemeente Kerkrade

Wethouder Tim Weijers

Gemeente Landgraaf

Wethouder Marlies Dreissen

Gemeente Leudal

Wethouder Piet Verlinden

Gemeente Maasgouw

Wethouder Johan Lalieu

Wethouder Gerdo van Grootheest

Gemeente Maastricht

Gemeente Meerssen

Wethouder ~~Eugène Glimmerveen~~

Guido Houben

Gemeente Mook&Middelaar

Wethouder Pepijn Baneke

Gemeente Nederweert

Wethouder Hubert Mackus

Visiedocument getekend tijdens het Bestuurlijk Waterpanel op 19-11-2015

Gemeente Nuth

Wethouder Bèr van den Heuvel

Gemeente Onderbanken

Wethouder Rodney Swelsen

Gemeente Peel en Maas

Wethouder Arno Janssen

Gemeente Roerdalen

Wethouder Chrit Wolfhagen

Gemeente Roermond

Wethouder Raja Fick-Moussaoui

Gemeente Schinnen

Wethouder Jeannette Quadvlieg- van Dam

Gemeente Simpelveld

Wethouder Wiel Schleijpen

Gemeente Sittard-Geleen

Wethouder Leon Geilen

Gemeente Stein

Wethouder Danny Hendrix

Visiedocument getekend tijdens het Bestuurlijk Waterpanel op 19-11-2015

Gemeente Vaals

Wethouder Rainer Kersten

Gemeente Valkenburg aan de Geul

Wethouder Carlo Vankan

Gemeente Venlo

Wethouder Henk Brauer

Gemeente Venray

Wethouder Ike Busser

Gemeente Voerendaal

Wethouder Peter Thomas

Gemeente Weert

Wethouder Harrie Litjens

Visiedocument getekend tijdens het Bestuurlijk Waterpanel op 19-11-2015

Provincie Limburg

Gedeputeerde Daan Prevoo

Waterleiding Maatschappij Limburg

Directeur Ria Doedel

Waterschap Peel en Maasvallei

Voorzitter Ger Driessen

Waterschap Roer en Overmaas

Lid DB Margon Nusteling

Waterschapsbedrijf Limburg

Vice-Voorzitter Ger Driessen